

ZABURZENIA MOWY U DZIECI W WIEKU SZKOLNYM

Do najczęściej występujących wad wymowy wymagających interwencji logopedy zaliczamy te o charakterze zniekształcenia brzmienia głosek oraz wszelkie zastępowanie głosek trudniejszych do wymówienia głóskami łatwiejszymi. SĄ to:

Seplenienie (sygmatyzm)

Jest to wada wymowy polegająca na nieprawidłowej realizacji głósek zębowych, które w zależności od miejsca artykulacji można podzielić na trzy grupy:

- s, z, c, dz - głóski syczące
- sz, ż, cz, dż - głóski szumiące
- ś, ź, ć, dź - głóski ciszące

Rozróżnia się kilka podstawowych rodzajów seplenienia:

- **seplenienie międzyzębowe** - w czasie wymowy głósek jednego z szeregów, albo wszystkich trzech język wsuwa się między zęby, wada ta nie ustępuje samoistnie, lecz wymaga wielu ćwiczeń z logopedą
- **seplenienie boczne** - dotyczy również głósek trzech szeregów, podczas wymowy język ułożony jest niesymetrycznie, dźwiękom towarzyszy nieprzyjemne brzmienie
- **seplenienie wargowozębowe** - język nie bierze udziału w ich wymowie. Głóski wymawiane są wargami charakterystycznie wysuniętymi do przodu, jak podczas wydmuchiwania powietrza
- **sygmatyzm nosowy** - przy artykulacji głósek powietrze wydostaje się przez nos

Przyczynami seplenienia może być: nieprawidłowa budowa narządów mowy, upóśledzony słuch, naśladownictwo, nieprawidłowy zgryz oraz niesprawność języka i warg.

Rotacyzm (reranie)

Wada ta polega na nieprawidłowej realizacji głoski r. Przyczyną może być m.in. budowa anatomiczna języka (np. zbyt krótkie wędzidełko), obniżony poziom słuchu, słaba zdolność koncentracji uwagi na dźwiękach mowy, opóźniony rozwój ruchowy, opóźniony rozwój umysłowy i nieprawidłowe wzorce wymowy z otoczenia dziecka.

Ubezdźwięcznianie

Polega na wymawianiu głosek dźwięcznych bezdźwięcznie bez drgań wiązadeł głosowych (b-p, w-f, g-k, d-t, ż-sz, z-s, ź-ś, dz-c, dź-ć). Przyczyny bezdźwięczności to: zaburzenia słuchu fonematycznego, słaba motoryka narządów artykulacyjnych- wiotkie wargi i policzki, mała pojemność klatki piersiowej.

Nosowanie

Głoski nosowe m, mi, n, ni, ę, ą- wymawiane są jak ustne i odwrotnie-ustne z poszumem nosowym. Wyróżnia się nosowanie zamknięte, otwarte i mieszane. Przyczyną nosowania zamkniętego jest niedrożność jamy nosowo- gardłowej na skutek częstych stanów kataralnych, przerostu trzeciego migdałka lub polipów.

Wadliwa wymowa głosek „k” „g”

Głoski te są zastępowane głoskami t, d. Są one wynikiem nieprawidłowej pracy języka.

Dyslalia całkowita (bełkot)

Jest to nieprawidłowa wymowa polegająca na opuszczaniu, zastępowaniu lub deformowaniu prawie wszystkich głosek. Wymowa dzieci z tego rodzaju dyslalią jest prawie w ogóle niezrozumiała.

Jąkanie

To zaburzenie płynności, tempa i rytmu mówienia spowodowane nadmiernym napięciem mięśni oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych.

Ze względu na występujące objawy wyróżniamy jąkanie:

- *kloniczne - cechuje się krótkimi zahamowaniami mowy i wielokrotnym powtarzaniem sylab*
- *toniczne - cechuje się dłuższymi zahamowaniami i wielokrotnym powtarzaniem głosek*
- *jąkanie toniczne ze współruchami czyli dodatkowymi ruchami kończyn*

Jeśli zauważyłeś/aś u swojego dziecka nieprawidłową realizację danej głoski, należy zgłosić się do logopedy i podjąć terapię logopedyczną.